

της Γερμανικής Γραμματείας. Για αποδοχόντα, σφύρες, πορτοφόλι, τσέπια και τσαντιέρες.

Λεωνίδας Βατικιώτης

Υπόθεση Οτσαλάν: Το χαμένο γόητρο της εξωτερικής πολιτικής

Την Τρίτη 23 Φεβρουαρίου, η πολιτική κρίση που προκάλεσε η παράδοση του Αμπντουλάχ Οτσαλάν βρίσκεται στο αποκορύφωμά της. Τα κυβερνητικά επιτελεία με τον πιο εναγώνιο τρόπο αναζη-

τούν σανίδα σωτηρίας, ώστε να τερματιστεί η γενικευμένη αμφισβήτηση της κυβέρνησης Σημίτη, που απειλεί να ανοίξει τους ασκούς του Αιόλου της κοινωνικής διαμαρτυρίας. Αυτή τη μέρα, ο οικονομικός σύμβουλος

του πρωθυπουργού, Τάσος Γιαννίτσης, σε ερώτηση δημοσιογράφου στο ραδιοφωνικό σταθμό «Φλας» για το τι μέλλει γενέσθαι δηλώνει: «Η οικονομική πολιτική πρέπει τώρα να λειτουργήσει ευθέως ως υποκατάστατο της εξωτερικής πολιτικής, για να αποκαταστήσει το χαμένο γοητρο»» (*Τα Νέα*, 23/2/99).

Τα λόγια του κ. Τ. Γιαννίτση ήταν αποκαλυπτικά. Όχι μόνο γιατί προετοίμασαν και συντόνισαν το κλίμα που θα κυριαρχούσε τις επόμενες μέρες, ενταφιάζοντας βίαια την κοινωνική διαμαρτυρία που είχε ξεσπάσει, ούτε γιατί επαναδιατύπωσαν για πολλοστή φορά το αυξημένο ειδικό βάρος που έχει για την κυβέρνηση Σημίτη η οικονομική πολιτική σε βάρος οποιουδήποτε άλλου στοιχείου της πολιτικής. Τα λόγια του κ. Τ. Γιαννίτση ήταν αποκαλυπτικά γιατί με μια προσεκτική ανάγνωσή τους φωτίζονται και όλες οι μακρόσυρτες, χρονοβόρες αλλαγές που έγιναν στη διεθνή πολιτική τις τελευταίες δεκαετίες, πολύ πριν ο κούρδος ηγέτης εγκαταλείψει τα βουνά του Κουρδιστάν και τη Συρία για να οδηγηθεί στα τουρκικά κρατητήρια υψίστης ασφάλειας.

Ο αρχηγός του PKK, μπαίνοντας στο αεροπλάνο για την Ευρώπη, εμπιστευόταν μια ενστικτώδη βεβαιότητα, ότι δηλαδή, όπως και να 'χει, όσο κι αν ταλαιπωρηθεί με τις τυπικές διαδικασίες, ακόμη κι αν απαιτηθεί να επαναπροσδιορίσει τη στρατιωτική και πολιτική γραμμή της οργάνωσής του, δεν είναι δυνατό να μη βρεθεί κάποια χώρα της Γηραιάς Ηπείρου που θα του παραχωρήσει πολιτικό άσυλο.

Η βεβαιότητα όμως αυτή αφορούσε μια άλλη Ευρώπη, αυτή των πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών, όπου το πολιτικό άσυλο ήταν έκφραση πολιτικών συσχετισμών και για τις δυτικές κυβερνήσεις λειτουργούσε νομιμοποιητικά στα μάτια των ψηφοφόρων

τους. Το άσυλο που θεωρούσε βέβαιο ο ηγέτης των Κούρδων ήταν δημιούργημα μιας εποχής που στις πρώτες παραγράφους των «κοινωνικών συμβολαίων» υπήρχαν άρθρα δέσμευσης για έμπρακτη αλληλεγγύη απέναντι σε αγωνιζόμενους λαούς.

Όμως η κρίση των αρχών της δεκαετίας του '70 επαναδιατύπωσε τα «κοινωνικά συμβόλαια» και αναθεώρησε τις αρχές οικοδόμησης των διεθνών σχέσεων. Τα νέα συμβόλαια έχουν ένα και μοναδικό όρο, την πάση θυσία υπέρβαση της κρίσης. Για την Ελλάδα αυτός ο στόχος περνάει σε μεγάλο βαθμό μέσα από τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Το ελληνικό κεφάλαιο αντιμετωπίζει ως στρατηγικό το στόχο της συμμετοχής του στην Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση, ελπίζοντας να αναβαθμίσει την κυριαρχία του, αφού πρώτα επιλύσει τη βασική του αντίθεση.

Ανέκαθεν, όμως, η κριτική σκέψη απέναντι στους ευαγγελιστές του ευρωπαϊσμού και τους ιερείς της σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με την Ευρώπη αντιπαρέθετε ότι όσο προωθείται η οικονομική ενοποίηση, όσο δηλαδή αναπτύσσονται οι καπιταλιστικές σχέσεις αξιοποίησης και κερδίζει έδαφος η πρόοδος της Ελλάδας στον πυρήνα των ευρωπαϊκών χωρών, τόσο θα οξύνεται το δημοκρατικό ζήτημα και θα εμφανίζονται νέα απρόβλεπτα επίπεδα αντιθέσεων.

Η παράδοση του Οτσαλάν στην Τουρκία επιχειρήθηκε να παρουσιαστεί από την κυβέρνηση ως αποτέλεσμα λανθασμένων χειρισμών. Προφάσεις εν αμαρτίαις. Η κυβέρνηση Σημίτη, όπως αποδείχτηκε με την έκθεση του έλληνα πρεσβευτή στο Ναϊρόμπι, ήταν αποφασισμένη να παραδώσει τον κούρδο ηγέτη στους διώκτες του. Μέσα απ' αυτή την αποτροπιαστική πράξη δεν αποσκοπούσε πουθενά αλλού πέρα από την πλήρη ευθυγράμμισή της με τις υπόλοιπες ευρω-

παϊκές χώρες, που είχαν κάθε λόγο να στηρίξουν το τουρκικό καθεστώς, μιας και απορροφά τις εξαγωγές τους και στηρίζει τις επενδύσεις τους.

Η Ελλάδα όμως είχε να κερδίσει τη συμμετοχή της στην ΟΝΕ. Ξέροντας μάλιστα πολύ καλά ότι πιθανή πολιτική διαφοροποίηση ή ανυπακοή της θα μπορούσε να ακυρώσει ό,τι με τόσο κόπο «κατακτήθηκε» τα τελευταία χρόνια στο οικονομικό επίπεδο για να υπάρξει σύγκλιση με τα κριτήρια του Μάαστριχτ. Υπ' αυτό το πρίσμα είναι αποκαλυπτική η δήλωση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της Ολλανδίας, στις 18/2, δηλαδή τρεις μέρες μετά την παράδοση του Οτσαλάν. Λέει λοιπόν ο ολλανδός υπουργός προς τα μέσα από την Αθήνα όπου βρισκόταν: «Εμείς πρέπει να συνεκτιμήσουμε τη συνολική προσπάθεια της Ελλάδας και αν ένα από τα πέντε κριτήρια της συνθήκης του Μάαστριχτ δεν συμπίπτει επακριβώς με τους όρους της δεν χάθηκε ο κόσμος! Είμαστε πολιτικοί και δεν πρέπει να συμπεριφερόμεθα ως θεολόγοι, προβάλλοντας τη συνθήκη ως Βίβλο!» (*Το Βήμα*, 21/2/99). Το ύφος των δηλώσεων του ολλανδού υπουργού είναι πραγματικά άξιο απορίας. Δεν έχει καμιά σχέση με το συνηθισμένο επικριτικό και αυστηρό ύφος που συνοδεύει κάθε αναφορά στις πιθανότητες ένταξης της ελληνικής οικονομίας στη ζώνη του Ευρώ! Τι άλλο μπορεί να σημαίνει, λοιπόν, πέρα απ' το ότι οι εταίροι μας πραγματικά συνέλαβαν το νόημα των πράξεων της ελληνικής κυβέρνησης και την επιχαιρούν για όσα έκανε, δίνοντας το πολυπόθητο εισιτήριο;

Παρ' όλα αυτά, ακόμη και οι πιο καχύποπτοι απέναντι στις προθέσεις του κ. Σημίτη και της κυβέρνησής του δεν έπαψαν —

μέχρι που δημοσιοποιήθηκε η έκθεση του έλληνα πρεσβευτή στο Ναϊρόμπι, Κωστούλα— να αμφιβάλλουν για το κατά πόσο η ελληνική κυβέρνηση είχε πραγματικά πρόθεση να παραδώσει τον κούρδο ηγέτη στους δημίους του. Στις ρίζες των αμφιβολιών βρισκόταν μια βραχυπρόθεσμη εκτίμηση για τα συμφέροντα της ελληνικής ολιγαρχίας στα πλαίσια του ανταγωνισμού της με την Τουρκία. Μέχρι και τη δεκαετία του '80 η ελληνική ολιγαρχία, στις πληγές που άνοιγε στο σώμα της Τουρκίας το κουρδικό αντάρτικο έβλεπε έναν πρώτης τάξεως σύμμαχο που υπονόμει τις επεκτατικές διαθέσεις της προς τα δυτικά. Το αποτέλεσμα ήταν το ελληνικό κράτος να θεωρείται ο φυσικός σύμμαχος των ακρωτηριασμένων ανταρτών του Κουρδιστάν.

Η κυβέρνηση Σημίτη, λοιπόν, ήθελε να αποκαταστήσει μια ανισορροπία. Με την παράδοση του Οτσαλάν επανακαθόρισε τις συμμαχίες στην περιοχή και δημιούργησε μια λεπτή κόκκινη γραμμή για να διακρίνονται τα δυο στρατόπεδα.

Από τη μια πλευρά είναι οι δυνάμεις της ελεύθερης αγοράς, της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, που μπορούν να παραδίδουν στους διάκτες τους ηγέτες απελευθερωτικών κινημάτων, να εκτελούν αγωνιστές, να κάνουν εθνικές εκκαθαρίσεις και χιλιάδες άλλα ...μικρά καθημερινά εγκλήματα μη διώξιμα, που χαίρουν πλήρους ασυλίας στο όνομα της υπέρβασης της κρίσης και της καπιταλιστικής κερδοφορίας.

Από την άλλη πλευρά είναι όσοι δεν υποτάσσονται στους νόμους της παγκοσμιοποίησης και τα οικονομικά σύνορα που χαράσσει η ελεύθερη αγορά. Στο σύγχρονο καπιταλισμό γι' αυτούς δεν υπάρχει καμιά ασυλία.